

NEMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI MUTATÓ

ÓVODÁK ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁK SZÁMÁRA

Ez a kiadvány az Európai Unió „Erasmus+” programjának anyagi támogatásával jött létre.

anthro polis

NEMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI MUTATÓ

A Nemi Esélyegyenlőségi Mutató (NEM) olyan eszköz, amelynek segítségével a formális oktatás intézményei (óvodák, általános és középiskolák) átvilágíthatók a nemi esélyegyenlőség szempontjából. A NEM az intézmény teljes spektrumában vizsgálja a nemi esélyegyenlőség gyakorlati megvalósulását, annak érdekében, hogy az intézmény vezetői és munkatársai átfogó képet kapjanak arról, milyen mértékben működik a nemek közötti egyenlőség elvei szerint az adott intézmény.

A NEM-et angol, olasz és magyar egyetemi kutatók, oktatási szakemberek és gyakorló pedagógusok hozták létre egy európai uniós program keretében. A Mutató alapján végzett vizsgálat számszerű eredményhez vezet, így intézmények összehasonlítására is alkalmas lehet, de elsősorban abban kíván segítséget nyújtani az intézmények döntéshozóinak, nevelőinek, oktatóinak és más szakemberek (például iskolapszichológus, iskolai szociális munkás), hogy azonosíthassák azokat a területeket, ahol az intézmény előre kíván és reálisan előre is tud lépni a nemi esélyegyenlőség hatékonyabb érvényesülése érdekében.

A NEM felvétele 2-3 alkalmas, néhány órás találkozó keretében zajlik, ahol az intézmény vezetőségének illetve tantestületének képviselői, valamint az Anthropolis Egyesület egy szakértője vesz részt, ideális esetben a tanév elején. A felvétel résztvevői együtt beszélnek át a NEM kérdéseit, amelyek középiskolák esetén 3 szinten (Intézmény – Pedagógusok – Tanulók), általános iskolák és óvodák esetén pedig 2 szinten (Intézmény – Pedagógusok) járják körül az intézmény oktatási-nevelési gyakorlatát. A felvételt követően az Anthropolis munkatársai kiértékelik az eredményeket, ajánlásokat tesznek az intézmény vezetőségének, és igény szerint segítenek egy cselekvési terv kidolgozásában. A cselekvési terv végrehajtása után (pl. a tanév végén) a résztvevők újraértékelik a NEM-et. Ezt követően az Egyesület munkatársai Bronz, Ezüst vagy Arany fokozattal díjazzák az intézmény nemi esélyegyenlőség terén tett erőfeszítéseit.

A NEM alkalmazása révén az oktatási intézmény nemcsak átfogó képet kap a nemi esélyegyenlőség terén végzett tevékenységéről, hanem hatékony eszközt is arra, hogy felléphessen a nemi sztereotípiákkal és előítéletekkel szemben, többek között annak érdekében, hogy a tanulók tantárgy- és pályaválasztását valós teljesítményük, érdeklődési körük határozza meg a nemük helyett, és visszaszoruljon a nemi alapú erőszak és diszkrimináció az intézmény bármely tanulójaival vagy dolgozójaival szemben.

A nemi esélyegyenlőség érvényesítésének egyik lehetséges útja, ha a kapcsolódó értékek, célok és feladatok rögzítésre kerülnek a pedagógiai programban. Az intézmény pedagógiai programja fontos dokumentum, mivel az óvodában és iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai értékeinek

meghatározása ebben kerül leírásra. A pedagógiai programot az intézmény nevelőtestülete dolgozza ki, fogadja el, de a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai programok prioritásai között szerepelnek az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések. A nemek közti esélyegyenlőség elérését célzó Cselekvési Terv a pedagógiai programban lehet önálló alprogram, illetve lehet az Esélyegyenlőségi Terv része. Ez egy egységes stratégia, amely a nevelés–oktatás minden területére kiterjed. Egy másik lehetőség, hogy az intézmény az Év Témájává teszi a nemek közti esélyegyenlőséget, és nevelési–oktatási tevékenységeket, projekteket tervez a tanárok és tanulók számára.

A tanulók és tanulás szintjét vizsgáljuk a középiskolai NEM-ben, de az óvodák és általános iskolák számára készült NEM-ben nem. Ennek oka, hogy míg a középiskolás korú fiatalok már kellő önállósággal, kritikai szemlélettel, reflexiós és kezdeményezőkézséggel rendelkeznek ahhoz, hogy az ő szintjükön is mérhető eredmények szülessenek, a fiatalabb tanulók még nagyon a pedagógusokra és szüleikre vannak utalva, ezért az ő nemi esélyegyenlőségre való érzékenységüket feltérképező szempontok meghatározásánál arra jutottunk, hogy ezekkel a szempontokkal valójában a tanárokat, illetve a szülőket értékelnénk, nem a tanulókat. Így kihagytuk ezt a szintet, de a pedagógusok szintjén megjelennek azok a szempontok, amelyek megjelenítik a vezetés és a pedagógusok aktivitásának a gyerekekre gyakorolt hatását is.

Fontos eleme a nemek közti esélyegyenlőséggel kapcsolatos munkának a vezetőség és a pedagógusok folyamatos önreflexiója. Szándékaink szerint ezt segítik a NEM kérdései. Ugyan a téma Magyarországon még kevésbé foglalkoztatja az oktatási szereplőket, illetve nincs kellőképpen elismerve a téma jelentősége, de azért hozzáférhetőek nemzetközi jógyakorlatok és hazai képzési anyagok, tréningek a területen. Ezek sokat segíthetnek a nemek közti esélyegyenlőség szemléletmódjának iskolai elsajátításában, és pedagógiai és intézményvezetési ötleteket adhatnak az intézmények egyenlőbbé tételéhez a lányok és fiúk, illetve a nő és férfi pedagógusok és iskolai szakemberek számára.

INTÉZMÉNY ÉS VEZETÉS SZINTJE

KATEGÓRIA	BELÉPŐ SZINT	AZ ELSŐ LÉPÉSEK: BRONZ FOKOZAT	A MEGLÉVŐ GYAKORLAT FEJLESZTÉSE: EZÜST FOKOZAT	MINDENNAPI GYAKORLAT: ARANY FOKOZAT
Az intézmény-vezetés érzékenysége a nemi esélyegyenlőség megvalósulására az iskolán/óvodán belül	Van az intézmény vezetésében legalább egy személy, aki aktív érdeklődést mutat a társadalmi nemek témájának a NEM-ben megnevezett intézményi vetületei iránt (pl. nemi esélyegyenlőség, diszkrimináció, esélyegyenlőség a pályaaorientációban és szakkör-választásban, nemi alapú intézményi erőszak).	Van az intézmény vezetésében legalább egy személy, aki kezdeményez, és/vagy támogat a társadalmi nemek témájának a NEM-ben megnevezett intézményi vetületeihez kapcsolódó kezdeményezéseket. Ahol ez releváns, az intézmény vezetéséből legalább egy személy megvizsgálja a vezető-kiválasztás alapelveit, az eljárásokat és a meglévő szokásjogot a nemek közötti esélyegyenlőség érvényesülése szempontjából.	Az intézmény vezetése egységesen támogatja a nemi esélyegyenlőség gyakorlati megvalósulására vonatkozó kezdeményezéseket, gyakorlatokat az intézményben.	A vezetőség munkacsoportot hoz létre és cselekvési tervet dolgoz ki a nemi esélyegyenlőség gyakorlati megvalósítására. Az intézmény vezetése támogatja a pedagógusok továbbképzését a nemi esélyegyenlőség témájában (a NEM-ben megnevezett területeken).
Az intézmény működési dokumentumainak (pl. SZMSZ, házirend, vezetői pályázatok, esélyegyenlőségi terv) átvilágítása, feltérképezése a NEM alapján	Az intézmény vezetése nyitott arra, hogy külső szakértők megkeressék az intézményt és felülvizsgálatot kezdeményezzenek a témában.	Az intézmény vezetése eseti felülvizsgálatot kezdeményez a témában külső szakértők bevonásával.	Az intézmény vezetése az eseti felülvizsgálat eredményei alapján akciótervet dolgoz ki a nemi esélyegyenlőség fejlesztésére az intézményben vagy delegálja a feladatot.	Az intézmény a NEM alapján rendszeresen (3-5 évente) felülvizsgálja a nemi esélyegyenlőség fejlődését, a dokumentumokat és eljárásokat módosítja, és a honlapján közzéteszi az eredményeket.

<p>A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek megjelenése a nevelési-oktatási és pedagógiai programban</p>	<p>Az intézmény nevelési-oktatási és pedagógiai programjában az esélyegyenlőség valamilyen formában megjelenik, de nem specifikusan a nemekre vonatkozóan.</p>	<p>Az intézmény nevelési-oktatási és pedagógiai programjában a nemek közti esélyegyenlőség témái megjelennek, és ehhez kapcsolódóan néhány programban megjelennek ezek a szempontok (pl. pályaorientációs napon, egészségnapon, projektnapokon, ünnepeken).</p>	<p>Az intézmény nevelési-oktatási és pedagógiai programjában átfogóan megjelenik a nemek közti esélyegyenlőség szempontja (a pedagógiai alapelvekben, a nevelési-oktatási célokban és feladatokban, az intézmény pedagógia értékrendjében).</p>	<p>Az intézmény nevelési-oktatási és pedagógiai programjában következetesen és átfogóan szerepelnek a társadalmi nemek mint téma és szempont, és a pedagógusok és munkacsoportok szintjén is megjelenik a téma és szempont.</p>
<p>A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek (nemek közötti egyenlőség, diszkrimináció stb.) integráltsága a tantárgyakban/ foglalkozásokban/ kezdeményezésekben/ projektekben a helyi tantervben</p>	<p>Van olyan tantárgy/ foglalkozás/ kezdeményezés/ projekt, amiben az esélyegyenlőség megjelenik, de nem specifikusan a nemekre vonatkozóan.</p>	<p>Van olyan tantárgy/ foglalkozás/ kezdeményezés/ projekt, amiben tudatosan, de nem egységesen vannak megjelenítve a nemek közti esélyegyenlőség szempontjai.</p>	<p>Több tantárgyban/ foglalkozásban/ kezdeményezésben/ projektben tudatosan vannak megjelenítve a nemek közti esélyegyenlőség szempontjai.</p>	<p>A társadalmi nemek fogalomköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek integráltan jelennek meg az intézmény tantárgyaiban/ foglalkozásaiban/ kezdeményezéseiben/ projektjeiben.</p> <p>A nemek közti esélyegyenlőség szempontjainak integrációját a vezetőség pl. óralátogatásokkal, a tanmenet ellenőrzésével, vezetőségi bemutató órákkal segíti elő.</p>
<p>Az intézményi közösségi terek kialakítása és használata (osztály- és folyosói dekorációk, szegregáltan használt terek stb.)</p>	<p>Nincs olyan tér, amelynek használata/ dekorációja kifejezetten sértő a nemek szempontjából.</p>	<p>Az intézmény vezetése érzékeli a nemek szempontjából nem semleges vagy egyenlőtlen térhasználattal kapcsolatos problémákat és keresi a lehetőségeket a változtatásra.</p>	<p>Az intézmény vezetése (és munkaközössége) tudatosan törekszik arra, hogy a terek használata/ dekorációja legyen a nemek szempontjából semleges és egyenlő.</p>	<p>Van intézményi válasz arra az esetre, amikor sérül a nemi esélyegyenlőség a közösségi terekben / van olyan tér vagy dekoráció, ami felhívja a figyelmet a kérdésre.</p>

<p>Nemi sztereotípiák megjelenése az intézményben használatos gondozási, nevelési-oktatási eszközökben (jelek, tornaruha, ünneplő, fogmosópoharak, törölközők, névtáblák stb.)</p>	<p>Az intézmény vezetése érzékeli a nemek szempontjából nem semleges vagy egyenlőtlen eszközhasználatlal kapcsolatos problémákat.</p>	<p>Az intézmény vezetése keresi a lehetőségeket a változtatásra.</p>	<p>Az intézmény vezetése (és munkaközössége) tudatosan törekszik arra, hogy az eszközök ne erősítsék a nemi sztereotípiákat.</p>	<p>Megjelenik a pedagógiai programban, hogy az eszközök ne tükrözzenek/erősítsék a nemi sztereotípiákat.</p>
<p>A tankönyvek, források, segédanyagok (mesekönyvek, kézikönyvek, dalok, mondókák, készségfejlesztő kiadványok, foglalkoztatók stb.) kritikus használata; a tananyagválasztás szempontjainak szabályozása a pedagógiai programban</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy tudatában van a kérdés tanítási-tanulási folyamatban való fontosságának.</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy ötleteket és jogyakorlatokat gyűjt az intézményben használt tankönyvek, források és segédanyagok nemi szempontú értékeléséhez, és a témára érzékeny kiegészítő tananyagokat gyűjt.</p>	<p>Az intézmény vezetése támogatja a pedagógusok nemek szempontjából inkluzív tankönyv-, forrás- és segédanyagválasztását (olyan tankönyveket, forrásokét, segédanyagokét, amelyek kiegyensúlyozottan szerepeltetik és ábrázolják a nemeket). Pl. könyvtár bővítése, tanári példányok rendelése.</p>	<p>A pedagógiai program része, hogy a nemek esélyegyenlőségére érzékenyen vannak szabályozva a tankönyvek, források és segédanyagok kiválasztásának szempontjai.</p>
<p>Az intézmény fogékonyága a nemi esélyegyenlőséggel kapcsolatos családi (szmk/ szülői tanács) kezdeményezésekre</p>	<p>Szülői kezdeményezésre az intézmény foglalkozik az esélyegyenlőség témájával. Az intézmény nyitott az szmk esélyegyenlőséggel kapcsolatos kezdeményezéseire.</p>	<p>Az intézmény vezetése keres intézményen belül vagy kívül olyan pedagógust vagy szakembert, akihez a szülők fordulhatnak a témával kapcsolatban.</p>	<p>Szülői kezdeményezésre a szülők és a vezetés együttesen szerveznek a témára érzékeny programokat a gyerekeknek.</p>	<p>A pedagógiai program része, hogy együttműködik a szülőkkel a nemek közti esélyegyenlőséggel kapcsolatos munkában.</p>

<p>A család bevonása az iskolai szinteken (családi napok, évnyitó, évzáró stb.) a nemek közti esélyegyenlőséggel kapcsolatban</p>	<p>Az esélyegyenlőség valamilyen területe megjelenik a családdal való kapcsolattartás intézményes szintjén (pl. mozgáskorlátozottak számára megközelíthető helyen van az esemény).</p>	<p>A nemi esélyegyenlőség expliciten megjelenik a családdal való kapcsolattartás intézményes szintjén. (pl. tematikus napokon, ahol szülők is részt vesznek)</p>	<p>Van olyan intézményi vagy évfolyamszintű családi nap/rendezvény, ahol tematizálva van a társadalmi nemek fogalmköre és a hozzá kapcsolódó jelenségek, illetve erre érzékenyen rendezik meg a családi rendezvényeket. (pl. szülők napja anyák napja helyett)</p>	<p>A pedagógiai programba vannak foglalva a családdal való kapcsolattartás formái és tartalma, a nemek esélyegyenlőségének szempontjai figyelembevételével is.</p>
<p>Az intézmény támogatja az extrakurrikuláris (tanórán/foglalkozáson kívüli) tevékenységekben a nemek közti esélyegyenlőség szempontjainak megjelenését</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy felülvizsgálja a már működő tanórán/foglalkozáson kívüli (évfolyam- vagy intézményi szintű) programokat az esélyegyenlőség szempontjából, és feltérképezi az esélyegyenlőséget biztosító további lehetőségeket (pl. edzők meghívása testnevelés órára, gyerekek bátorítása nemi szempontból nem tipikus edzésekre járásra, szakkörökön a nemek arányának kiegyenlítésére törekvés).</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy felülvizsgálja a már működő tanórán/foglalkozáson kívüli (évfolyam- vagy intézményi szintű) programokat a nemi esélyegyenlőség szempontjából, és feltérképezi a további, nemi szempontból kiegyensúlyozott lehetőségeket.</p>	<p>Az intézmény vezetése ajánlásokat tesz annak érdekében, hogy az intézmény a társadalmi nemek szempontjából kiegyensúlyozott tanórán/foglalkozáson kívüli programokat valósítson meg, és csak a nemi esélyegyenlőség szempontjából kiegyensúlyozott programokat támogatja.</p>	<p>Minden tanórán/foglalkozáson kívüli intézményi tevékenység figyelembe veszi a nemek egyenlőségének szempontjait. Ezeket a tevékenységeket rendszeresen felülvizsgálják.</p>

<p>Az intézmény érzékenysége a rejtett tantervben és nyelvhasználatban megjelenő nemi sztereotípiákra és megkülönböztetésre</p>	<p>Legalább egy vezetőségi tag nyitott a rejtett tantervben és a nyelvhasználatban megjelenő (nemi) sztereotípiák és megkülönböztetés témájára és/vagy tisztában van ezek következményeivel.</p>	<p>A vezetőség tematizálja a rejtett tantervvel és a nyelvhasználattal kapcsolatos nemi kérdéseket a tantestületi megbeszéléseken/értekezleteken.</p>	<p>A vezetőség kezdeményezésére szóbeli megállapodás, illetve törekvés van a pedagógusok között a nemi sztereotípiák és megkülönböztetés kerülésére a rejtett tantervben és nyelvhasználatban.</p>	<p>A pedagógiai program tisztázza és az intézmény kísérletet tesz a rejtett tanterv és a nyelvhasználat megváltoztatását segítő gyakorlatok és stratégiák kifejlesztésére, pl. támogatja a pedagógusok továbbképzését a témában.</p>
<p>Az intézmény érzékenysége a gyerekek teljesítményében megjelenő nemi különbségekre</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy megvizsgálja a gyerekek teljesítményében mutatkozó esetleges nemi különbségeket az intézményben (pl. versenyeredmények tantárgyak szerint, tantárgyi eredmények, tehetségkutatás nemi megoszlás szerint) vagy delegálja a feladatot.</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy formális keretben megosztja a kollégáival a gyerekek teljesítményében mutatkozó nemi különbségekről szerzett tapasztalatait, ismereteit vagy delegálja a feladatot.</p>	<p>Az intézmény vezetése törekszik a gyerekek teljesítményében mutatkozó nemi különbségek kiegyensúlyozására, pl. támogatja olyan foglalkozások megszervezését, ahol a pedagógusok szakértőket/nonprofit szervezeteket hívnak meg, hogy beszéljenek a nemi sztereotípiákon alapuló teljesítménybeli különbségekről.</p>	<p>A tantestületnek van működő jógyakorlata a társadalmi nemek közti egyenlőtlenségek kiegyensúlyozására a tanulási teljesítmények területén.</p>

<p>Az intézmény tudatosan megjelenti a nemek esélyegyenlősége szempontját a külső kommunikációban (pl. honlap, hírlevél, interjúk, közösségi oldalak, intézménylátogatás)</p>	<p>Legalább egy vezetőségi tag tisztában van annak jelentőségével, hogy az intézmény hogyan kommunikál a (nemi) esélyegyenlőségről kifelé, mennyire tudatosan jeleníti meg ezt a szempontot.</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy felméri és megosztja a pedagógusokkal, hogy mennyire kiegyensúlyozott, és a nemek közti esélyegyenlőségre érzékeny az intézmény kommunikációja (honlap, hirdetések stb.) (vagy delegálja a feladatot).</p>	<p>A felmérés eredményei alapján a vezetés törekszik a nemi esélyegyenlőség szempontjából kiegyensúlyozott külső kommunikációra.</p>	<p>A pedagógiai program része, hogy minden intézményi kommunikáció figyelembe veszi a nemek esélyegyenlőségének szempontjait; van útmutató és stratégia a nemek szempontjából érzékeny kommunikációra.</p> <p>Az intézmény tevékenységei, melyeket a nemek közötti esélyegyenlőség érdekében fejtenek ki, (a NEM-mel és az ajánlásokkal együtt) megjelennek az intézmény külső kommunikációjában.</p>
<p>Az intézmény együttműködése a nemi esélyegyenlőséggel foglalkozó helyi és országos intézményekkel, szervezetekkel</p>	<p>Az intézmény nyitott a nemi esélyegyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel való együttműködésre (pl. civil szervezetek tematikus foglalkozásai gyerekeknek vagy tréningjei pedagógusoknak).</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy feltérképezi a nemi esélyegyenlőségi kérdésekkel foglalkozó helyi és országos szervezeteket és közösségeket (vagy delegálja a feladatot) és felveszi a kapcsolatot egy-két szervezettel.</p>	<p>Az intézmény különböző tevékenységeket kezdeményez a nemi esélyegyenlőség témájában, pl. rendezvényeket szervez a releváns szervezetekkel és intézményekkel közösen.</p>	<p>Az iskolának rendszeres kapcsolata épült ki a nemek esélyegyenlőségével foglalkozó szervezetekkel és intézményekkel.</p>

<p>Az intézmény prevenációs és intervenciós tevékenysége a nemi alapú intézményi erőszak és munkahelyi zaklatás (bullying) terén (gyerekek között, pedagógusok között és pedagógus- gyerek viszonylatban).</p>	<p>Az intézmény vezetéséből legalább egy személy ismeri a nemi alapú erőszak és munkahelyi zaklatás fogalmait és az intézményben előforduló eseteket.</p>	<p>Az intézmény vezetése az iskolai nemi alapú erőszak és munkahelyi zaklatás megelőzésébe és kezelésébe bevonja az iskolai szakembereket (pl. pszicho- lógus, szociális segítő, szociál- pedagógus, mentálhigiénikus) és külső szakér- tőket.</p>	<p>Az intézmény vezetése támogatja, hogy pedagógusok részét vegyenek tematikus továbbkép- zéseken, és megelőző programok alkalmazását szorgalmazza (pl. Békés Iskola Program, KIVA, Enable, Nyugi Ovi, Nyugi Suli stb.)</p>	<p>Az intézményi nemi esélyegyen- lőségi stratégia része a nemi alapú erőszak és munkahelyi zaklatás megelő- zése és kezelése az intézményben, a csoportokban/ osztályokban, a tanulási tevékenységek során, valamint a pedagógus- gyerek és gyerekek közti viszonylatban, együttműködve a téma intézményi és/vagy külső szakértőivel (pl. pszichológus, gyerekvédelmi felelős; civil szervezetek).</p>
---	---	--	---	---

PEDAGÓGUSOK SZINTJE

KATEGÓRIA	BELÉPÉS	HALADÓ: BRONZ FOKOZAT	A GYAKORLAT FEJLESZTÉSE: EZÜST FOKOZAT	BEÁGYAZOTT GYAKORLAT: ARANY FOKOZAT
A társadalmi nemek kérdéskörének megjelenése a mindennapi nevelési gyakorlatban	Van olyan pedagógus, aki információt gyűjt arról, hogy hogyan lehet kifejezetten a társadalmi nemek kérdéskörét megjeleníteni a nevelési folyamatban, pl. konfliktuskezelésben, ünnepekre készülődésben stb.	Van olyan pedagógus, aki külön időt szán a társadalmi nemekhez kapcsolódó valamely kérdés megvitatására.	Több pedagógus is külön időt szán a társadalmi nemekhez kapcsolódó kérdések megvitatására.	A legtöbb pedagógus külön időt szán a társadalmi nemekhez kapcsolódó kérdések megvitatására. A jó gyakorlatokat, tapasztalataikat hivatalos keretek között (pl. értekezlet, munkacsoport megbeszélés) megosztják a kollégáikkal.
A tankönyvek, források (mese-könyvek, kézikönyvek, dalok, mondókák, készségfejlesztő kiadványok, foglalkoztatók stb.) kritikus használata	Van olyan pedagógus, aki észreveszi a tankönyvek és források nyelvezetében és képeiben a nemi sztereotípiákat.	Van olyan pedagógus, aki felhívja a figyelmet a tankönyvekben és forrásokban megjelenő társadalmi nemekkel kapcsolatos sztereotípiákra (pl. tanórákon/ foglalkozásokon, értekezleteken).	Vannak olyan pedagógusok, akik beépítik a tanítási-nevelési gyakorlatukba/ tanmenetbe az általuk használt tankönyvek és források kritikus szemléletét.	A legtöbb pedagógus beépíti a tanítási-nevelési gyakorlatába/ tanmenetébe az általa használt tankönyvek és források kritikus szemléletét.
Az intézményi közösségi terek kialakítása és használata (osztály- és folyosói dekorációk, szegregáltan használt terek stb.)	Van olyan pedagógus, aki észreveszi, hogy a fizikai környezet és használata nemi szempontból nem semleges (dekoráció, információs poszterek stb.).	Van olyan pedagógus, aki felméri az intézmény tereit és azok használatát, hogy azok mennyire semlegesek nemi szempontból.	Vannak olyan pedagógusok, akik a gyerekekkel közösen alakítják ki a nemi szempontból semleges közösségi tereket (pl. az osztályterem vagy valamely szaktanterem, folyosórész díszítésének megváltoztatása).	A legtöbb pedagógus a gyerekekkel közösen alakítja ki a nemi szempontból semleges közösségi tereket (pl. az osztályterem vagy valamely szaktanterem, folyosórész díszítésének megváltoztatása).

<p>Nemi sztereotípiák megjelenése az intézményben használatos gondozási, nevelési-oktatási eszközökben (jelek, tornaruha, ünneplő, fogmosópoharak, törölközők, névtáblák stb.)</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki érzékeli a nemek szempontjából nem semleges vagy egyenlőtlen eszközhasználat-tal kapcsolatos problémákat.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki törekszik arra, hogy az eszközök ne tükrözzék/erősítsék a nemi sztereotípiákat.</p>	<p>Vannak olyan pedagógusok, akik tudatosan törekednek arra, hogy az eszközök ne tükrözzék/erősítsék a nemi sztereotípiákat.</p>	<p>A legtöbb pedagógus tudatosan törekszik arra, hogy az eszközök ne tükrözzék/erősítsék a nemi sztereotípiákat.</p>
<p>A pedagógus hogyan kezeli a család irányából érkező nemi alapú megkülönböztetést?</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki észleli, ha a szülők nevelési gyakorlatában megjelenik a nemi alapú megkülönböztetés.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki eszmecserét folytat a kollégákkal, szakemberekkel (szociális segítő, védőnő, pszichológus) arról, hogy hogyan lehet a szülők társadalmi nemekkel kapcsolatos elképzeléseit, sztereotípiáit kezelni és/vagy közvetíti a társadalmi nemekkel kapcsolatos pedagógiai elveit a szülők felé.</p>	<p>Vannak olyan pedagógusok, akik közvetítik a nemi esélyegyenlőségre érzékeny pedagógiai elveiket a szülők felé.</p>	<p>A legtöbb pedagógus folyamatos önreflexiót folytat és törekszik a szülők részéről fellépő nemi alapú megkülönböztetés kérdéseinek kezelésére.</p>
<p>A pedagógus fogékony-sága a nemi esélyegyenlőséggel kapcsolatos családi (szmk/szülői tanács) kezdeményezésekre</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki nyitott a nemi esélyegyenlőséggel kapcsolatos szülői kezdeményezésekre.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki nyitott a nemi esélyegyenlőséggel kapcsolatos szülői kezdeményezésekre és szakemberrel konzultál ezek megvalósításáról. A szülőkkel konzultál a folyamatról.</p>	<p>Vannak olyan pedagógusok, akik nyitottak a nemi esélyegyenlőséggel kapcsolatos szülői kezdeményezésekre, szakemberrel konzultálnak ezek megvalósításáról és projektet építenek. A szülőkkel konzultálnak a folyamatról.</p>	<p>A legtöbb pedagógus nyitott a nemi esélyegyenlőséggel kapcsolatos szülői kezdeményezésekre, szakemberrel konzultálnak ezek megvalósításáról és projektet építenek. A szülőkkel konzultálnak a folyamatról.</p>

<p>A szülők bevonása a csoportos vagy osztályszintű, a nemek közti esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységekbe (pl. szülői értekezletek, tematikus osztályfőnöki órák stb.)</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki kommunikál a szülőkkel az esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdésekről.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki kommunikál a szülőkkel a nemek közti esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdésekről.</p>	<p>Vannak olyan pedagógusok, akik tematikus programokat szerveznek szülői bevonással.</p>	<p>A legtöbb pedagógus szervez a nemek közti esélyegyenlőséghez kapcsolódó tevékenységeket szülői bevonással.</p>
<p>A nemek közti esélyegyenlőség szempontjainak megjelenése az extrakurrikuláris (tanórán/foglalkozáson kívüli) tevékenységekben</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki érzékeny a kérdésre, tájékozódik a témában és áttekinti a meglévő extrakurrikuláris tevékenységeket a nemek közti esélyegyenlőség szempontjából.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki beilleszti az extrakurrikuláris tevékenységekbe a nemek közti esélyegyenlőség szempontjait.</p>	<p>Vannak olyan pedagógusok, akik beillesztik az extrakurrikuláris tevékenységekbe a nemek közti esélyegyenlőség szempontjait.</p>	<p>A legtöbb pedagógus beilleszti az extrakurrikuláris tevékenységekbe a nemek közti esélyegyenlőség szempontjait.</p>
<p>Rejtett tanterv és nyelvhasználat (pl. sztereotipikus jelzők használata)</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki az interakciók során (pedagógus-gyerekek, pedagógus-pedagógus, pedagógus-szülő) észreveszi a nemi sztereotípiákat és megkülönböztetést.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki szóvá teszi az interakciók során (pedagógus-gyerekek, pedagógus-pedagógus, pedagógus-szülő) a nemi sztereotípiákat és megkülönböztetést.</p>	<p>Több pedagógus közösen reflektál/lép fel a nemi sztereotípiák és megkülönböztetés ellen.</p>	<p>A legtöbb pedagógus tudatosan kerüli, szóvá teszi és fellép a nemi sztereotípiák és megkülönböztetés ellen az interakciók során.</p>
<p>Nemi különbségek a gyerekek teljesítményében és képességeik kibontakoztatásában, valamint az értékelésben (pl. verseanyekre kiválasztás, rajzok kitétele a faliújságra, dicséret/jutalmazás)</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki észleli, hogy a képességek és teljesítmény értékelésében, valamint a versenyre kiválasztás szempontjaiban nemi alapú elfogultság lehet/nemi sztereotípiák érvényesülhetnek.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki tudatosan kerüli, hogy a képességek és teljesítmény értékelésében, valamint a versenyre kiválasztás szempontjaiban nemi alapú elfogultság legyen/nemi sztereotípiák érvényesüljenek.</p>	<p>Van több olyan pedagógus, aki tudatosan kerüli, hogy a képességek és teljesítmény értékelésében, valamint a versenyre kiválasztás szempontjaiban nemi alapú elfogultság legyen/nemi sztereotípiák érvényesüljenek.</p>	<p>A legtöbb pedagógus tudatosan kerüli, hogy a képességek és teljesítmény értékelésében, valamint a versenyre kiválasztás szempontjaiban nemi alapú elfogultság legyen/nemi sztereotípiák érvényesüljenek.</p>

<p>Nemi alapú intézményi erőszak és munkahelyi zaklatás (bullying), gyerekek között, pedagógusok között és pedagógus-gyerek viszonylatban</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki tájékozódik a nemi alapú intézményi erőszak és munkahelyi zaklatás jelenségéről, és felismeri/ észreveszi ezeket az eseteket az intézményben.</p>	<p>Van olyan pedagógus, aki a nemi alapú intézményi erőszakról és munkahelyi zaklatásról szerzett ismereteit, tapasztalatait megvitatja más pedagógusokkal vagy egyéb szakértőkkel formális keretben (pl. eset-megbeszélés), és lehetőséget biztosít prevenció és intervenció tevékenységekre.</p>	<p>Vannak olyan pedagógusok, akik külső és/ vagy belső szakértőket vonnak be a nemi alapú intézményi erőszakkal és munkahelyi zaklatással kapcsolatos érzékenyítésbe és a felmerülő helyzetek megelőzésébe, megoldásába, kezelésébe.</p> <p>A pedagógusok kezdeményezik, hogy legyen anti-bullying és munkahelyi zaklatás elleni stratégia az iskolában.</p> <p>Vannak olyan pedagógusok, akik tanórán/ foglalkozáson érzékenyítik a gyerekeket a nemi alapú intézményi erőszak jelenségéről.</p>	<p>A pedagógusok többsége követi a meglévő intézményi stratégiát arra, hogy az intézményben, gyerekek között, a tanulási-nevelési tevékenységek során, valamint a pedagógus-gyerek viszonylatban hogyan kell megelőzni és kezelni az erőszakot, illetve a pedagógusok közötti munkahelyi zaklatást.</p>
--	---	--	---	---

NEMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI MUTATÓ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK ÉS ÓVODÁK SZÁMÁRA

Ez a kiadvány az Európai Unió „Erasmus+” programjának anyagi támogatásával jött létre. A kiadvány tartalmáért a kiadvány szerzői felelősek, a benne megjelentek semmilyen mértékben nem tükrözik az Európai Bizottság véleményét.

anthro polis

FORUM FOR
FREEDOM IN
EDUCATION

RKI
RAGIONA KULTURA
INTELLIGENTE

Südwind

